

Aan de gemeenteraad

uw brief van:	ons kenmerk:	bijlage(n):	datum:
6 november 2019	19.3004615		6 november 2019

Onderwerp: tekort op het product afval in 2019

Geachte Raad,

Bij de evaluatie van diftar+ in september 2019 hebben we u geïnformeerd over het ontstane tekort op het product afval in 2019. In deze brief gaan we in op de hoogte en het ontstaan van dit tekort.

Onze huishoudens hebben ons positief verrast met hun afvalscheidingsgedrag!

Gedifferentieerd tarief (diftar) is een algemeen doeltreffend instrument om afvalscheiding te bevorderen en milieuwinst te boeken. Huishoudens worden door een financiële prikkel aangespoord om het gewenste scheidingsgedrag te vertonen. In diftargemeenten waar de afvalscheiding boven verwachting goed gaat, komt het steeds vaker voor dat de variabele inkomsten zo ver dalen, dat deze de inzamel- en verwerkingskosten niet langer dekken: de diftar-paradox. Hier hebben wij nu ook mee te maken.

Verschuiving van afvalstromen

Tabel 1 geeft de verschuiving van de verschillende afvalstromen weer. De totale hoeveelheid afval is over de periode jan-sept. met 1,3% toegenomen ten opzichte van dezelfde periode in 2018. Het ingezamelde restafval verschuift deels naar gft-afval en deels naar andere afvalstromen. De grootste toename (3,2%) is te zien in de verschuiving naar de afvalstromen op de milieustraat zonder slagboomtarief.

Ingezamelde hoeveelheden afval januari tot en met september 2018 en 2019				
Afvalgroep	tonnages		verschil	verschil tov
	2018	2019	groep	totaal
Producentenverantwoordelijkheid	1.033	1.115	8,0%	0,4%
Afvalstromen met baten	2.777	2.757	-0,7%	-0,1%
Afvalstromen zonder slagboomtarief	5.810	6.484	11,6%	3,2%
Afvalstromen met slagboomtarief	1.472	1.375	-6,6%	-0,5%
subtotaal	11.092	11.732	5,8%	3,0%
Restafval	5.670	4.456	-21,4%	-5,8%
GFT	4.332	5.181	19,6%	4,0%
subtotaal	10.002	9.637	-3,6%	-1,7%
totaal	21.094	21.369	1,3%	1,3%

Tabel 1

Hoogte tekort

Het totale tekort voor 2019 wordt geraamd op € 649.000,-. Dit tekort is opgebouwd uit een aantal elementen. Deze worden in tabel 2 puntsgewijs toegelicht.

1. Afvalstoffenheffingen incl. slagboomtarief milieustraat		
1.1 Diftar+	€	-504.000
1.2 Slagboomtarief	€	-49.000
1.3 Vastrecht	€	43.000
		€ -510.000
2. Afvalstromen opbrengsten	€	-56.000
3. Deelnemingen dividend BV FMZO	€	47.000
4. Verwerking rest- en gft-afval		
Rest	€	191.000
GFT	€	-40.000
		€ 151.000
5. Inzameling	€	-164.000
6. Kosten milieustraten	€	-159.000
7. kwijscheldingen, communicatie en wasbare luiers	€	51.000
8. overige	€	-9.000
	€	-649.000

Tabel 2

1. Afvalstoffenheffingen inclusief slagboomtarief milieustraat

Dit sterk verbeterde scheidingsgedrag heeft positieve financiële consequenties voor onze huishoudens en negatieve financiële consequenties voor de gemeente.

1.1 Diftar+

Op diftar+ wordt een tekort geraamd van € 504.000,- ten opzichte van de begroting. Omgerekend betekent dit een besparing van gemiddeld € 24,- per huishouden in 2019. Dit is het bedrag dat bewoners gemiddeld dus minder hebben betaald op het variabele deel van de afvalstoffenheffing.

Bewoners hebben deze besparing gerealiseerd door de Sortibak minder vaak en minder zwaar aan te bieden dan in 2018. Dat zit zo: De tarieven voor 2019 hebben we destijds gebaseerd op het aanbiedingstarief van 2018, zijnde € 6,50 per aanbieding. Daarbij is rekening gehouden met een gelijkblijvend aantal aanbiedingen per jaar en een reductie van 3 kg/aanbieding (van 25 kg naar 22 kg/aanbieding). Het gemiddelde gewicht van de Sortibak in 2019 bedraagt circa 19 kg/aanbieding. Dit betekent dat bovenop de geraamde 3 kg nog eens 3 kg is bespaard. Het gemiddelde aantal aanbiedingen van de Sortibak daalt bovendien naar verwachting van 15,08 aanbiedingen in 2018 naar circa 14 aanbiedingen in 2019. Hierdoor zijn zowel de inkomsten uit het kilotarief als uit het voorrijtarief achtergebleven ten opzichte van de begroting.

1.2 Slagboomtarief

Ook op de milieustraat is te merken dat huishoudens hun afval beter scheiden. Bijna alle afvalsoorten kunnen nu gratis worden ingeleverd op de milieustraat; alleen voor ongescheiden grof huisvuil en ongescheiden bouw- en sloopafval geldt nog het slagboomtarief. Er heeft een grotere verschuiving van afvalstromen mét slagboomtarief naar afvalstromen zonder slagboomtarief plaatsgevonden dan geraamd, zie tabel 1. Deze verschuiving leidt tot een tekort van € 49.000,- op de inkomsten uit het slagboomtarief in 2019.

1.3 Vastrecht

De opbrengst uit het vastrecht in 2019 is € 43.000,- hoger dan begroot. Dit wordt voornamelijk verklaard uit minder leegstand en meer woningen.

2. Opbrengsten afvalstromen

Enkele afvalstromen, afgezien van emballage en transport, brengen geld op. Dit is van toepassing op oud papier, metalen, frituurafval en loodaccu's. Voor deze afvalstromen geldt zonder uitzondering dat alle eenheidstarieven gedaald zijn ten opzichte van 2018. Met name de opbrengst van oud papier is in 2019 flink gedaald.

Voor kunststoffen, blik en drankenkartons geldt een producentenverantwoordelijkheid. De kosten en opbrengsten hiervan worden gedekt uit het Afvalfonds. De voorschotten die we in 2015 en 2016 hebben ontvangen, zijn pas in 2019 definitief afgerekend. Hier hebben we een bedrag terug moeten betalen dat niet begroot was. Hierdoor hebben we in 2019 een tekort op kunststoffen en drankenkartons. Het totale tekort uit de opbrengsten van afvalstromen bedraagt € 56.000,-.

3. Dividend BV Fryslân Miljeu Zuid-Oost

De dividendopbrengst van de 'inzamel-BV', waar Heerenveen samen met Ooststellingwerf en Opsterland aandeelhouder van is, was in 2019 € 47.000,- hoger dan begroot.

4. Verwerking rest- en gft-afval

De kosten voor verwerking van restafval zijn door het sterk verbeterde scheidingsgedrag lager uitgevallen dan begroot. Om dezelfde reden zijn de kosten voor de verwerking van gft-afval hoger uitgevallen dan begroot. De verwerkingskosten voor rest- en gft-afval zijn hierdoor € 151.000,- lager uitgevallen dan begroot.

5. Inzameling

De kosten voor inzameling zijn € 164.000,- hoger dan begroot. Dit heeft te maken met uitbreiding van het aantal ondergrondse containers, uitbreiding van het aantal gft-zuilen bij hoogbouw. Daarnaast is het aantal laagbouwaansluitingen meer toegenomen dan begroot. Bovendien is de indexatie van alle inzameltarieven hoger uitgevallen dan in de begroting 2019 opgenomen. De kosten van inzameling van oud papier zijn jarenlang niet geïndexeerd. Dit is voor het eerst in 2019 wel gebeurd. Deze meerkosten zijn niet ten laste van de papierverenigingen gebracht, maar komen voor rekening van de gemeente.

6. Kosten milieustraten

Gratis afvalstromen inleveren op de milieustraat betekent niet dat dit ook gratis is voor de gemeente.

De kosten voor de gemeente stijgen als gevolg van:

- Grotere hoeveelheden afval op de milieustraat
 - o Hierdoor in absolute zin hogere verwerkingskosten
 - o Hierdoor meer kosten voor transport
- Bovendien hogere eenheidsprijzen op met name bouw- en sloopafval, grof huisvuil en dakleer.

Door grotere hoeveelheden afval en hogere eenheidsprijzen is een tekort op transport en verwerking van het milieustraatafval ontstaan van € 159.000,-.

7. Kwijtscheldingen, communicatie, wasbare luiers, overig

Dit zijn de niet-begrote extra kosten voor communicatie over diftar+ en de kosten voor de eerste proef met wasbare luiers. Hiertegenover staan lagere kosten voor kwijtscheldingen.

Dekking

Van het tekort van € 649.000,- kan € 374.000,- worden gedekt uit de beschikbare egalisatievoorziening afval. Het resterende deel van € 275.000,- komt ten laste van de reserve weerstandsvermogen.

Bel gerust als u vragen heeft

Heeft u vragen over deze brief? Neem dan contact op met Yfke Hoogland door te bellen naar 14 05 13.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Heerenveen.
De gemeentesecretaris, De burgemeester,

Jeroen van Leeuwestijn

Tjeerd van der Zwan